

Handläggare:
Patrik Jonsson, 22. Socialkansliet

Socialförvaltningen

Utvärdering av Barnahus i Örebro län

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Inledning	4
Bakgrund	4
Syfte	4
Metod	4
Resultat	5
Samverkansavtalet	5
Rutiner	7
De samverkande parternas rutiner	7
Kunskaps- och erfarenhetsutbyte	8
Samverkan	8
Barnhus ledning	10
Samverkan med barnpsykiatri (BUP)	11
Barnhus nytta för samverkansparterna	12
Barnhus nytta för barn och föräldrar	14
Barnhus förankring hos samverkansparterna	14
Barnperspektiv	15
Utredningar (socialtjänst och polis/åklagare)	16
Snabbare utredningar?	16
Bättre kvalitet på utredningarna?	17
Nöjdhet	18
Barnenkäten	19
Medföljandeenkäten	20
Ska Barnhus vara kvar?	23
Slutsats	23
Förslag på förbättringsområden	25
Referenser	27

2011-08-09

Sammanfattning

Barnahus i Örebro län invigdes den 24 april 2009 och är en samverkan mellan länets alla kommuner (socialtjänster), åklagarkammaren i Örebro, polismyndigheten i Örebro samt Örebro läns landstings barnmedicin och barnpsykiatri (BUP). Avsikten med utvärderingen är att granska om Barnahus lever upp till det övergripande syftet:

Varje barn i Örebro län som misstänks vara utsatt för vålds- eller sexualbrott ska utifrån ett barnperspektiv få tillgång till ett effektivt och samlat stöd av de på Barnahus samverkande myndigheterna.

Utvärderingen bygger på 31 stycken intervjuer med personal från samverkansparterna samt två enkäter som besvarats av medföljare och barn som besökt Barnahus i Örebro.

Utvärderingen visar att de intervjuade från de samverkande parterna i stor utsträckning ser ett värde i samverkan genom Barnahus i Örebro län och att det finns ett stort stöd för att det ska vara kvar.

De barn och medföljare som besvarat enkäterna är generellt sett också positiva till Barnahus vad gäller mottagande, bemötande, trygghet, lokalen med mera.

Utifrån utvärderingens resultat anser jag däremot inte att Barnahus når ända fram till det övergripande syftet.

Detta genom att det exempelvis finns oklarheter i ledningen av Barnahus, oklarheter kring vad Barnahus egentligen är, bristande resurser för samverkan hos vissa parter, att deltagandet på samråden brister (främst vad gäller åklagarkammaren), att samverkansavtalet inte uppfylls av alla parter, att alla ärenden inte tas till Barnahus, att det finns oklarheter kring BUP:s roll och hur krisstödet ska organiseras, att utredningarna ännu så länge inte upplevs gå snabbare i någon större utsträckning och att utredningar sällan löper parallellt mellan socialtjänst och polis/åklagare.

2011-08-09

Inledning

Bakgrund

Barnahus i Örebro län invigdes den 24 april 2009 och är en samverkan mellan länets alla kommuner (socialtjänster), åklagarkammaren i Örebro, polismyndigheten i Örebro samt Örebro läns landstings barnmedicin och barnpsykiatri (BUP). Samverkan regleras av ett samverkansavtal och syftet är att samordna utredningsarbete och krisstöd till barn och familjer.

Målgruppen för verksamheten är barn och unga under 18 år som misstänks ha utsatts för sexuella övergrepp och andra vålds- eller fridsbrott i nära relationer samt barn och unga under 15 år som misstänks ha utsatts för sexuella övergrepp och andra vålds- eller fridsbrott utanför nära relationer.

Barnahus är organiserat under Örebro kommuns socialtjänst och två samordnare ansvarar för samordningsarbetet. Verksamheten leds av en styrgrupp med chefer från samverkansparterna samt av en ledningsgrupp med verksamhetsnära chefer.

Den 10 december 2010 beslutade styrgruppen att verksamheten ska utvärderas.

Syfte

Avsikten med utvärderingen är att granska om Barnahus lever upp till det övergripande syftet:

Varje barn i Örebro län som misstänks vara utsatt för vålds- eller sexualbrott ska utifrån ett barnperspektiv få tillgång till ett effektivt och samlat stöd av de på Barnahus samverkande myndigheterna.

Syftet utvärderas utifrån sju stycken områden, vilka är: samverkansavtalet, rutiner, samverkan, barnperspektiv, utredningar, nöjdhet (barn och föräldrar) samt kunskaps- och erfarenhetsutbyte. Dessa områden arbetades fram tillsammans med Barnahus ledningsgrupp innan utvärderingen påbörjades.

Metod

Utvärderingen bygger huvudsakligen på 31 intervjuer som gjorts med de två samordnarna och med företrädare från alla samverkansparter. Åtta av de intervjuade är personer från Barnahus ledningsgrupp.

En intervju har genomförts via telefon och två intervjuer med socialtjänsten har varit gruppintervjuer (tre personer i varje grupp). Intervjuerna ger inte en generell bild av hur alla medarbetare hos

2011-08-09

samverkansparterna upplever barnhussamverkan utan ger en bild av hur de intervjuade upplever barnhussamverkan.

Intervjusvaren har sammanfattats och kategoriserats under de olika områdena för utvärderingen. Socialtjänsternas svar har också jämförts med de övriga samverkansparternas och så har även gjorts mellan ledningspersonernas svar och alla övrigas svar (i de fall det varit möjligt).

För att få en bild av hur nöjda barn och föräldrar (medföljare) är med bemötandet och insatserna på Barnahus genomfördes även två enkätundersökningar under april och maj 2011. Undersökningarna bestod av två korta enkäter varav en enkät besvarades av barn som besökte barnahus och en enkät av barnens medföljare.

Enkäterna besvarades dock av relativt få personer, åtta barn och 15 medföljare, vilket inte ger något statistiskt underlag för generaliseringar och några generella slutsatser ska därför inte dras utifrån enkätsvaren.

Resultat

Samverkansavtalet

I intervjuerna med personer från ledningsgruppen framfördes att avtalet upplevs som svulstigt med mycket text, rörigt och otydligt. Det ses också som ett problem att målen är inskrivna i själva avtalet och att det därför måste skrivas ett nytt avtal om målen ska ändras.

Det framfördes också att avtalet blev frampressat lite för snabbt när det blev klart att det skulle bli ett Barnahus i Örebro län och att det därför inte blev någon process där avtalet kunde arbetas fram mellan de samverkande parterna. Att skriva om samverkansavtalet för att göra det enklare ses dock som svårt av några eftersom alla parter då måste skriva på det igen. Några menade även att åtagandena i avtalet inte sipprat ut till alla kommuner och att det behövs mer information om Barnahus och parternas åtaganden för att undvika missförstånd och att motverka att ärenden går "på sidan av" Barnahus.

Kritik har innan denna utvärdering påbörjades riktats mot åklagarkammaren och polismyndigheten för att de inte har uppfyllt sina åtaganden enligt avtalet. Denna kritik gällde främst att åklagare inte alltid är med på samråd samt att det tagit för lång tid innan polisen hållit förhör med barnen (ambitionen om två veckor). Några intervjuade menade att det har blivit bättre med detta medan andra ansåg att de fortfarande inte lever upp till sina åtaganden.

Av de intervjuade, som inte sitter i ledningsgruppen, var det få som kände till vad den egna myndigheten åtagit sig enligt samverkansavtalet eller som visste vad de andra samverkande parterna åtagit sig enligt avtalet.

2011-08-09

Att de som arbetar i verksamheterna inte har kännedom om vad som står i de avtal som sluts är inte konstigt och det påpekades också i några intervjuer att det inte kändes viktigt att veta vad som stod i olika avtal och att det även förväntades att samordnarna har koll på innehållet i samverkansavtalet. Dock framfördes också att det är lite konstigt att man bara jobbar på utan att veta vad barnahussamverkan egentligen innefattar och att man kanske kunde använda Barnahus bättre om man hade mer kunskap om vad som egentligen kan förväntas av de andra samverkansparterna.

Uppfylls åtagandena i samverkansavtalet?

Denna fråga är inte helt enkel att besvara då skrivningarna i avtalet är något vaga, exempelvis används ord som *avser att organisera, kan och i så stor utsträckning det är möjligt för den egna verksamheten*. Vidare finns heller ingen tidsangivelse om när en eventuell omorganisering ska vara genomförd. Det kan ändå konstateras att alla åtaganden inte har uppfyllts.

Enligt avtalet avser åklagarkammaren, polismyndigheten och BUP att organisera sin verksamhet så att dess personal kan medverka vid varje samråd. I Barnahus verksamhetsberättelse för 2009 och 2010 ses att detta inte uppfyllts av åklagarkammaren och BUP. Under 2009 hölls 33 samråd, polis deltog vid samtliga medan BUP deltog vid 24 och åklagare vid 16 samråd. Under 2010 hölls 35 samråd, polis deltog vid samtliga medan BUP och åklagare deltog vid 27 samråd vardera.

I några intervjuer riktades också kritik mot att det inte alltid är den åklagare som är med på samråden som sedan blir förundersökningsledare för de ärenden som tas upp på samråden. Detta kan dock rimligtvis inte ses som att åklagarkammaren inte följer avtalet, då detta är formulerat som ett mål i avtalet och inte som ett åtagande.

När det gäller ambitionen om att polisen ska hålla förhör inom två veckor från anmälan så ser man i statistiken för 2011 (fram till den 17 juni) att förhör hållits inom två veckor från anmälan i 16 av 21 ärenden. I fyra ärenden har förhör hållits inom 3-4 veckor och i ett ärende inom 9-12 veckor.¹ Att polisen inte alltid håller förhör inom två veckor är dock inte något som bryter mot samverkansavtalet eftersom det är en ambition och inte något som står i samverkansavtalet.

Personal från BUP ska enligt avtalet också delta i verksamheten för att utveckla former för krisstöd och arbeta fram en ansvarsfördelning mellan BUP och samordnarna. I flera av de intervjuer som gjorts har det uttryckts en otydlighet över BUP:s roll inom Barnahus samt en otydlighet

¹ Sammanlagt har det dock hållits 131 förhör på Barnahus under 2011 (fram till den 17 juni). Denna skillnad beror till största del på att polisen tillsatte extra resurser för att "arbeta bort" ärenden och att det därigenom är i många gamla ärenden som det hållits förhör i samt att det även hållits förhör på Barnahus i ärenden som inte gått via Barnahus utan "på sidan av" Barnahus.

2011-08-09

vad gäller krisstöd. Detta tas upp längre fram under avsnittet Samverkan. Det kan dock konstateras att det nu inte finns någon tydlig ansvarsfördelning mellan BUP och samordnarna vad gäller krisstödet.

I avtalet står också att barn- och ungdomsmedicin avser att organisera verksamheten så att läkare kan genomföra läkarundersökning på Barnahus. *I akuta fall, utanför Barnahus öppettider, samt vid behov av provtagning/röntgen sker undersökning på sjukvårdsinrättning.* I intervjuerna har personal från barnmedicin svarat att det tagit tid innan man började göra kroppsliga undersökningar på Barnahus samt att majoriteten av alla undersökningar inte görs på Barnahus utan på barnkliniken. Deltagandet på Barnahus beskrivs heller inte vara schemalagt, trots att samråden sker på fasta tider. Barnahusarbetet måste därför klämmas in i det ordinarie arbetet och blir därmed beroende av att enskilda medarbetare ställer upp för varandra då inga resurser tillförts för att arbeta med Barnahus. Ur denna aspekt kan det ifrågasättas om verksamheten ännu har *organiserats* så att personalen kan genomföra läkarundersökningar på Barnahus.

Rutiner

Alla utom två intervjuade svarade att de övergripande kände till Barnahus rutiner. Några intervjuade framförde också att det inte finns något behov av att ingående känna till Barnahus rutiner då det bara är att ringa till samordnarna och fråga om det är något som man undrar över.

Två intervjuade från socialtjänsten svarade också att de inte följde sina egna rutiner för Barnahus genom att inte ta alla ärenden till Barnahus, utan att de skötte dessa på andra sätt.

De samverkande parternas rutiner

De intervjuade från ledningsgruppen svarade genomgående att de hade övergripande kunskap om de andra samverkansparternas rutiner. Alla svarade dock inte att de hade ingående kunskap om alla andras rutiner.

Av dem som inte sitter i ledningen var det en majoritet som svarade att de inte ansåg sig ha övergripande kännedom om de andra parternas rutiner.

Det var främst BUP:s rutiner som var mindre kända och som det efterfrågades mer information om, exempelvis utifrån att man inte visste hur de arbetar eller vad de kan bistå med. Det framfördes även att det vore bra med ännu mer kunskap om polisens och åklagarens rutiner för att kunna få en bättre bild av vad de gör och i vilken ordning samt vad det är som kan "ta tid" hos dem i deras arbete. Samtidigt var det främst polisens och åklagarens rutiner och arbetssätt som flest ansåg sig ha fått bättre kunskap om sedan Barnahus startade.

Flera svarade också att det vore bra om alla samverkanspartners (och Barnahus) rutiner och ärendegång fanns sammanställt i ett dokument.

2011-08-09

Detta för att få bättre inblick i hur de andra parterna arbetar men också för att underlätta vid nyanställningar.

Kunskaps- och erfarenhetsutbyte

Kunskaps- och erfarenhetsutbyte genom Barnahus uppgavs främst ske på samråden där man tar del av varandras erfarenheter, synpunkter och bedömningar, på ledningsgruppen samt genom att samordnarna ordnar föreläsningar och informationsträffar. Det framfördes dock synpunkter på att det inte blir något djupare erfarenhetsutbyte vare sig på samråden eller i ledningsgruppen. Ett förslag som fördes fram var att samordnarna kunde få i uppdrag att strukturera upp ledningsgruppsmötena så att mer handlar om hur man har arbetat i de ärenden som fungerat bra.

Att samordnarna har rest runt till socialtjänsterna och informerat om Barnahus har uppskattats av många intervjuade från socialtjänsterna. Från de intervjuade inom socialtjänsten framfördes även önskemål om att samordnarna kunde anordna utbildningar där alla samverkansparter deltar, mer information om Barnahus verksamhet samt mer information om hur de andra samverkansparterna arbetar.

I intervjuerna framfördes även förslag om att samordnarna kunde ges i uppdrag att omvärldsbevaka och hålla koll på, och informera samverkansparterna, om de utbildningar och föreläsningar som hålls i närområdet i frågor som kan vara av nytta för arbetet inom Barnahus. Enligt samordnarna har dock inte utbildningar efterfrågats i någon större utsträckning av samverkansparterna.

För att få del av andras erfarenheter har samordnarna kontakt med personal från andra Barnahus i landet. Samordnarna har även ett utbyte med Rädda barnen och Barnens rätt i samhället (BRIS).

Samverkan

De som intervjuats från socialtjänsterna är huvudsakligen positiva till hur samverkan fungerar. Det som upplevs vara bra är att man kan få stöd och hjälp av andra professioner (och av samordnarna) och att man lätt kan prata med någon utomstående om sina ärenden för att få deras åsikt och infallsvinkel. Kontakten med personal på andra myndigheter beskrivs också ha blivit bättre genom att man träffas på samråd och att man då får "ett ansikte" på varandra vilket gör det lättare att ta kontakt längre fram. Samordnarna beskrivs också som kunniga, serviceinriktade och hjälpsamma samt att de både kan svara på frågor själva och hjälpa till med kontakter hos andra samverkansparter.

Det framfördes dock kritik mot att polisens utredningar tar för lång tid och ofta inte löper parallellt med socialtjänstens. Några intervjuade menade också att detta är det stora problemet med hela barnahus-samverkan. Att socialtjänsten och polisen inte blir klara ungefär samtidigt med sina utredningar beskrivs exempelvis kunna skapa en oro hos barnet och dess familj samt att man från socialtjänsten har en

2011-08-09

skyldighet att skydda barnen så snabbt som möjligt samtidigt som man inte vill försvåra polisens utredning genom att agera. Det framfördes även åsikter om att Barnahus inte spelar någon roll om man inte arbetar i takt eftersom man då jobbar på sitt eget håll utan att samverka med varandra. Kritik riktades också mot att polisen ofta inte upplevs hålla barnförhör inom två veckor från anmälan utan att det tar betydligt längre tid än så. Under våren uppfattas dock att polis och åklagare har börjat arbeta snabbare än tidigare.

Samråden beskrivs till största del också som något som oftast fungerar bra av de intervjuade från socialtjänsterna, framförallt på senare tid när alla andra myndigheter varit representerade i större utsträckning. Det som främst beskrivs vara bra med samråden är möjligheten att ställa frågor till de andra personerna (professionerna) efter att man dragit sitt ärende, att kunna ha med sig och lämna in en polisanmälan direkt, att alla delar med sig av sin kompetens och ger sin syn på ärendet samt att man kan lägga upp en planering på samråden. Samråden upplevs också ha bidragit till en ökad kunskap om de andra myndigheternas (främst polis och åklagare) arbete.

Några intervjuade från socialtjänsten har dock framfört att samråden är ganska personbundna, dvs att utgången av dem mycket beror på vilka personer som deltar från de andra myndigheterna. Exempelvis beskrivs att alla personer inte varit intresserade av att samverka och att det upplevs ha varit ett ointresse från vissa personer och en frostig stämning under några samråd.

Ett annat problem som förts fram av socialtjänsterna vad gäller samråden är att alla samverkansparter inte är representerade vid samråden (gäller främst åklagarkammaren), vilket bland annat kan göra att det blir en bristfällig planering. Detta kan innebära att man hos socialtjänsten inte vet vem som ska göra vad hos de övriga myndigheterna eller när förhör ska hållas.

De intervjuade som inte arbetar inom socialtjänsten var också huvudsakligen positiva till samverkan genom Barnahus och flera menade att samråden lett till en bättre samverkan, exempelvis genom att de personliga kontakterna har blivit bättre. Detta underlättar när man behöver råd eller vill ställa frågor till andra professioner och kan bidra till att det blir en bra fart på arbetet efter samråden (när samråden fungerar som de ska) med bättre uppgifter, snabba förhör och bättre möjlighet att eventuellt dokumentera skador.

Barnahussamverkan upplevs dock även vara en långsam process där fördelarna sakta har upptäckts men att man ännu inte har anpassat organisationer eller arbetsätt efter varandra i någon större utsträckning och att man därför pratar mycket om samverkan men ändå fortsätter att arbeta som förut. Det framfördes också att det inte räcker med att bara

2011-08-09

bilda ett Barnahus utan att man i större utsträckning också måste börja tänka i nya banor för att komma någonstans med samverkanstanken.

Det som främst lyftes upp som de största problemen med samverkan var att åklagare inte deltar vid alla samråd samt att polisen inte hinner med att arbeta parallellt med socialtjänsten i sina utredningar. Att åklagare inte är med vid alla samråd fördes fram som ett problem av flera samverkansparter men framförallt av polismyndigheten. För polisen blir detta ett problem genom att alla ärenden ska ha åklagarledda förundersökningar och polisen är beroende av åklagarnas direktiv. Det fördes också fram att för att planeringen på samråden ska fungera så krävs det att åklagare är med, om åklagare inte är med eller om det blir en annan åklagare som blir förundersökningsledare, måste tider och telefonnummer skickas istället och det blir då inget flyt i arbetet. Flera intervjuade, från flera samverkansparter, förde också fram att åklagarens närvaro på samråden är så viktig för det fortsatta arbetet att man skulle kunna ställa in planerade samråd om åklagare inte kan närvara.

Att polisens utredningar ofta tar längre tid än socialtjänstens upplevs försvåra polisens utredningar genom att socialtjänsten kan tvingas att lämna ut uppgifter till vårdnadshavarna som kan försvåra polisens utredningar. Det finns också en uppfattning av att socialtjänsterna gärna avvaktar polisens utredningar för sin egen utredning. Att polisens utredningar upplevs ta tid och att de inte alltid hinner med att utreda i någorlunda jämn takt med socialtjänsten beskrevs också strida mot "själva idén" med Barnahus – att det ska gå snabbt. Utredningarna uppges dock löpa mer parallellt med varandra vid grövre brott.

Upplägget av själva samråden fick både ris och ros. Kritiken som riktades mot upplägget var främst att socialtjänstens personal inte alltid har förberett frågor till den "panel" från samverkansparterna som de möter på samråden. Att samråden är för korta var också något som påpekades. Andra förde å sin sida fram att upplägget på samråden är bra och att tiden för varje ärende var tillräcklig. När samråden inte fungerar som det är tänkt beskrevs Barnahus också vara en tidsspillan där man bara får reda på vad socialtjänsterna tänker göra och inte.

Barnahus ledning

När det gäller ledningsgruppens arbete har det förts fram både positiva och negativa synpunkter i intervjuerna och uppfattningarna går ibland tvärt emot varandra.

Det som framförts som mindre bra om ledningsgruppen är att arbetsuppgiften upplevs som diffus och oklar och att det varit svårt att förstå gruppens uppdrag. Att sitta i ledningsgruppen upplevs också handla mycket om att få information och om diskussion, men upplevs inte bestå av så mycket av egentligt ledningsarbete. Det har också framförts att det finns brist på engagemang från vissa parter och att arbetet inte går framåt i gruppen.

2011-08-09

Frågetecknen har också lyfts angående var olika frågor egentligen hör hemma (i ledningsgruppen eller styrgruppen), vilket mandat ledningsgruppen har att leda i förhållande till styrgruppen och vilket mandat de olika representanterna i ledningsgruppen har att besluta för sina egna organisationer. Frågetecknen finns också på vad det är som ledningsgruppen egentligen leder när det finns en styrgrupp samtidigt som samordnarna också har sin chef, vad leder ledningsgruppen då för något? Även relevansen i att ha en ledningsgrupp över huvud taget har ifrågasatts då det finns en styrgrupp.

En upplevd otydlighet vad gäller ledningen är inte något som är specifikt för Barnahus i Örebro utan är något som exempelvis tas upp i Socialstyrelsens slutrapport *Barnahus – försöksverksamhet med samverkan under gemensamt tak vid misstanke om brott mot barn*. Att det viktigt för samverkan att det finns ett väl fungerande ledarskap från chefer på olika nivåer har studier visat på. Detta är viktigt för att kunna påverka arbetssätt och organisation hos samverkansparterna.²

Det som upplevs fungera bra i ledningsgruppen är att det inom gruppen är prestigelöst och respektfullt, att mötena känns meningsfulla, att det finns en positiv process i gruppen och att utvecklingen av gruppens arbete går åt rätt håll. Arbetsprocessen upplevs också behöva få tid att utvecklas då grupper med representanter från olika organisationer behöver tid på sig för att hitta en gemensam arbetsform. Det har också upplevts att de frågor som behöver diskuteras har tagits upp i ledningsgruppen samt att ledningsgruppen är ett forum där man kan kanalisera de synpunkter man har angående Barnahus vidare till de andra organisationerna, även om denna informationsöverföring upplevs kunna fungera bättre.

Samverkan med barnpsykiatri (BUP)

Något som kommit upp i många intervjuer, främst med personal från socialtjänsterna, är frågetecknen kring BUP:s roll inom Barnahus. Att BUP:s roll inom barnhusen i Sverige inte är helt enkel framgår även i tidigare utvärderingar där det exempelvis framkommit att BUP inte har involverats i önskad utsträckning på flera barnahus och att det också finns frågor kring om BUP ska vara aktiva och exempelvis hålla krissamtal eller om de ska ha en konsultativ roll.³

I intervjuerna beskrivs BUP exempelvis som en ”lite konstig samverkanspart” som har en diffus roll där man inte vet vad de egentligen kan bistå med och att BUP bara är där när det är samråd och

² Dyrvik, Eriksson, Isaksson-Iliev, Jonsson (2007) *Partnerskaps kritiska faktorer – en enkätstudie av partnerskapen inom Växtkraft Mål 3*, APeL FoU

³ Pevik Fasth, Jannie (2010) *Barnahus Gävleborg – en första delrapport*, FoU Rapport 2010:1 – FoU Valfärd Region Gävleborg

2011-08-09

att det inte görs något från deras sida. Ett fåtal intervjuade ifrågasatte även vad BUP gör inom Barnahus över huvud taget.

Det som de allra flesta synpunkterna om BUP handlat om är att det inte finns någon genväg in till BUP genom Barnahus. Ett närmare samarbete och en genväg eller "gräddfil" in till BUP i ärenden som tas via Barnahus är något som många önskar sig skulle finnas och flera intervjuade från socialtjänsterna hade också förväntat sig att det skulle bli en sådan när Barnahus bildades.

Från BUP:s sida uttrycks att det ur vissa aspekter är otydligt vad de ska göra på samråden. Det framkom också att de vissa gånger anser sig hamna lite utanför samtalet på samråden genom att de inte involveras i ärenden och att de därför blir "överflödiga". Detta innebär att de ibland bara sitter på samråden utan att säga något och utan att det ges tillfälle att säga något, exempelvis genom frågor från socialtjänsten. Detta anses dock kunna ändras genom att exempelvis samråden styrs upp så att det bereds mer tid för frågor och att socialsekreterarna förebereder sig mer på vilka frågor de vill ställa till BUP. I nuläget upplevs dock socialsekreterarna oftast komma med juridiska frågor angående polisanmälan.

Från BUP upplever man också att det finns förväntningar på dem som inte stämmer överens med BUP:s uppdrag inom Barnahus. Exempelvis att det förväntas att Barnahus ska vara en snabbgång till BUP, vilket inte är fallet. BUP:s representanter på Barnahus har också ett skriftligt uppdrag där det tydligt klargörs att representanten vid samråden *inte* är en genväg in till BUP utan att nya ärenden alltid ska anmälas via Nyanmälningsgruppen.

En annan orsak till otydligheten för BUP är att det är otydligt hur och av vem krisstödet ska hanteras och man uppfattar även att detta är otydligt för samordnarna. Samordnarna svarade också att de själva inte hållit så mycket krisstöd som man trott att man skulle göra och att det finns en otydlighet runt kris-/samtalsstöd inom Barnahus. Intervjuade från socialtjänsterna förde också fram att de trott att samordnarna skulle ha mer krissamtal än vad som är fallet.

När Barnahus startade hade BUP också en person på Barnahus två dagar i veckan i syfte att kompetensöverföra krisstöd till samordnarna. Men detta fungerade inte, bland annat beroende på olika syn av vad BUP:s roll bestod av inom Barnahus och resursen drogs därför tillbaka.

Samordnarna har nu gått Trappan-utbildning, men det finns ingen ansvarsfördelning mellan BUP, samordnarna eller socialtjänsterna för krisstödet (som det ska arbetas fram enligt samverkansavtalet).

Barnahus nytta för samverkansparterna

De intervjuade från socialtjänsterna beskrev bland annat nyttan med Barnahus med att det finns en samlad kompetens från flera professioner

2011-08-09

som ger råd och svarar på frågor som de kan ha stor nytta av i sina utredningar. Samråden beskrivs vara bra för att snabbt kunna komma igång med arbetet och att samråden underlättar arbetet med att göra en polisanmälan.

Just arbetet runt polisanmälningar var det som poängterades allra mest när det gäller nyttan av Barnahus. Dels att det blivit smidigare genom att en anmälan kan lämnas direkt på samrådet om polis och åklagare anser att den information som finns håller för en anmälan, men också att polis och åklagare kan komma med synpunkter och råd om de inte anser att den information som finns håller för en anmälan. Detta anses också leda till att man inte anmäler ”i onödan”. Det poängterades dock att man ibland anmäler även om polis och åklagare inte anser att det kommer att hålla eftersom beslutet om anmälan är socialtjänstens och inte polisens.

Att samordnarna finns beskrivs också som en nytta genom att de kan ringa och rådgöra med dem i olika ärenden, vilket underlättar för att få med alla aspekter samt att det finns någon utomstående att diskutera med. Samordnarna beskrivs också underlätta kontakten med andra myndigheter genom sin kunskap och sitt kontaktnät.

I intervjuerna med de övriga samverkansparterna inom Barnahus framfördes inte lika mycket nytta för den egna verksamheten som hos socialtjänsterna. Den nytta som uttrycktes generellt handlade främst om en större insikt och förståelse för andra samverkansparterna, att det klarläggs vad som ska göras under samråden (planering) och att det är lättare att få kontakt med personal hos de olika myndigheterna.

Polisen menade att en nytta för dem med Barnahus är att samordnarna tar hand om många samtal från socialtjänst, föräldrar och anhöriga som polisen tidigare fick och att de också kan slussa föräldrar och anhöriga vidare till samordnarna när de får sådana samtal, vilket spar tid. Även barnmedicin svarade att de hänvisar föräldrar till samordnarna.

Polisen framförde också att det finns en nytta för dem genom att man vid samråden kan ha en dialog angående om en polisanmälan ska lämnas in i ett ärende eller om man anser att den behöver kompletteras. Detta leder till att färre ”för tunna” anmälningar kommer in till polisen.

Från polis och åklagare framfördes även en (möjlig) nytta i att ha parallella utredningar med socialtjänsten för att inte riskera att försvåra för varandra i arbetet. Men att man inte lyckats med detta i så stor utsträckning ännu då man inte legat i fas med socialtjänstens utredningar.

Det var dock inte alla som ansåg att Barnahus innebar någon nytta utan tre intervjuade menade att deras myndigheter inte får ut något av att vara med på samråden, att det inte ger något tillbaka, utan att man är där som experter som främst socialtjänsten kan använda sig av. Det framfördes

2011-08-09

även synpunkter från flera samverkansparter att Barnahussamverkan är tidskrävande för dem men att man (ändå) ser en nytta med att det finns.

Barnahus nytta för barn och föräldrar

De intervjuade ansåg att Barnahus skapade nytta på flera olika sätt för barn och föräldrar, men det var framförallt tre områden som nämndes.

Den nytta som flest intervjuade tog upp är att barnen bara behöver åka till en plats (lokal) genom att alla samlar sin personal till Barnahus. Att barnen bara behöver åka till en plats var dock något som några intervjuade ifrågasatte. Exempelvis menades att det är en illusion genom att socialtjänsterna inte gör sitt arbete på Barnahus, att alla polisförhör inte hålls där, att BUP inte gör sitt arbete där och att läkarundersökningar även görs på sjukhuset.

En annan nytta med Barnahus ansågs vara lokalen i sig som beskrevs som lugn och bra för både barnen och föräldrarna och att det är bättre och behagligare för barnen att komma dit på förhör än det är att åka till polisstationen. I intervjuer med polisen togs det dock upp att även om lokalen på Barnahus ansågs vara bättre för barnen så har det inte varit några problem att ha barnförhören på polisstationen. Från polisen togs det även upp att det ibland blivit otydligt för barnen att de möter poliser på Barnahus då barnen inte är på polisstationen och heller inte möter uniformerade poliser.

Den tredje stora nyttan som sågs för barnen och föräldrarna var att det finns två samordnare på Barnahus som står för ett bra omhändertagande och bemötande av barn och föräldrar. Det framfördes också att det är bra att föräldrarna (och därigenom också för barnen) kan prata med samordnarna för att få stöd och råd i sin svåra situation.

Barnahus förankring hos samverkansparterna

En stor majoritet av samtliga som intervjuats (och från alla samverkansparter) svarade att de tycker att samverkan genom Barnahus är förankrat på den egna arbetsplatsen eller är på god väg att bli fullt förankrat. Detta genom att man fått information om Barnahus på den egna arbetsplatsen, att Barnahus kommer in automatiskt i ärenden där polisanmälan diskuteras, att Barnahus är en naturlig del i arbetet på den egna arbetsplatsen med mera.

Det framkom även att förankringen varit en process som tagit tid hos flera samverkansparter. Att det tagit tid beror bland annat på att det till en början upplevdes vara otydligt vad Barnahus var för något, hur Barnahus skulle användas och att man inte visste hur samordnarna skulle arbeta. Det har också tagit tid att arbeta upp kontakter och att arbeta in rutiner kring ärenden som ska till Barnahus (speciellt för små kommuner med få ärenden). Några intervjuade beskriver också personalomsättning som en orsak till att förankringen tagit tid genom att information om Barnahus

2011-08-09

inte har prioriteras samtidigt som det inte funnits något dokument som visar hur samverkan genom Barnahus går till.

Ytterliggare en annan orsak till att förankringen dragit ut på tiden är att Barnahus inte efterfrågades av verksamheterna (man såg inte behovet av ett Barnahus då arbetet upplevdes fungera tillfredställande). Detta beskrivs ha bidragit till en osäkerhet om varför eller när man skulle använda sig av Barnahus (att införa ett nytt arbetssätt utan att närmare ha undersökt behovet av förändring är dock vanligt förekommande⁴).

Ett fåtal intervjuade ansåg däremot att Barnahus inte är förankrat i de egna organisationerna utifrån att all personal inom organisationen inte vet vad Barnahus är eller vad det används till samt att det inte ges tillräckligt med resurser för att kunna arbeta med Barnahus fullt ut. Det framkom även att alla ärenden inte tas via Barnahus av alla samverkansparter utan att de hanteras ”på sidan av” Barnahus. Detta gäller främst ärenden som bedöms som mindre allvarliga av socialtjänsterna eller polisen.

Barnperspektiv

Nästan alla intervjuade svarade att de tyckte att det finns ett utpräglat barnperspektiv inom Barnahus och att samverkansparternas personal har ett barnperspektiv (utifrån sitt arbete/profession) på samråden. Samordnarnas roll i att barnperspektivet lyfts fram poängterades också av flera samt att samordnarna är viktiga för att hålla barnperspektivet levande. Det framfördes också att barnperspektivet är något som man måste jobba med och diskutera då det inte är något som kommer av sig självt bara för att det finns ett Barnahus. Även om nästan alla svarade att det finns ett utpräglat barnperspektiv på Barnahus så framfördes även en del kritik mot hur barnperspektivet ser ut på Barnahus. Barnperspektivet sågs även ur olika perspektiv och svaren spretade väldigt mycket i intervjuerna beroende på vad de intervjuade själva vägde in i uttrycket barnperspektiv.

Det som främst fördes fram som barnperspektiv på Barnahus var att myndigheterna samlar sig på en plats så att barnen inte behöver åka runt till olika platser och att Barnahus lokaler är bra och anpassade för barn.⁵

När det gäller Barnahus lokaler så togs den frågan upp i enkätundersökningen som genomfördes. Av de barn som besvarade enkäten svarade fyra stycken att de tyckte att lokalerna var bra medan två svarade ganska bra (två barn besvarade inte frågan).⁶ Vidare svarade en majoritet av de medföljande att de tyckte att lokalerna var helt anpassade för barn, exempelvis genom att väntrummet är anpassat till olika åldrar och att det finns leksaker för olika åldrar.

⁴ Färm, Ljunggren, Marklund, Bergström (2009) *Att leda evidensbaserad praktik*. Institutet för utveckling av metoder i socialt arbete, Socialstyrelsen.

⁵ Se även *Barnahussamverkans nytta för barn och föräldrar* s 14.

⁶ Svartalternativen var: bra, ganska bra, ganska dåliga, dåliga

2011-08-09

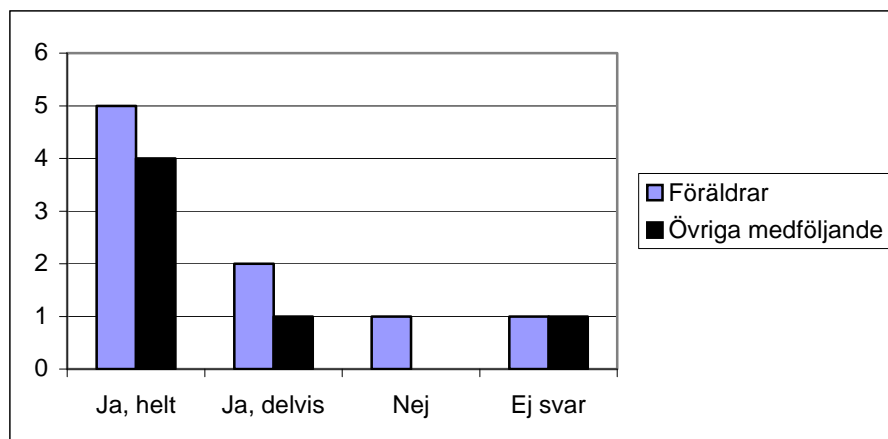

Diagram 1. Anser du att Barnahus miljö/lokaler är anpassade för barn?

Flera intervjuade påpekade också att samverkansparterna, och då främst socialtjänsten och polisen, har olika barnperspektiv. Detta genom att socialtjänsten arbetar utifrån ett skyddsperspektiv och polisen utifrån att lagföra. Det finns olika syn på vad de skilda perspektiven innebär i praktiken, exempelvis att det inte är något problem utan att man bara har olika barnperspektiv beroende på vilket uppdrag man har. Men det framfördes också att de olika uppdragen gör det svårt att alltid tänka på barnens bästa på samråden genom att man istället tänker på vad som blir bäst för barnet utifrån den egna verksamheten och inte utifrån barnets (hela) situation, samt att det rättsliga perspektivet tagit över på bekostnad av skyddsperspektivet. En intervjuad beskrev detta med att det ibland är svårt att veta vad som går först, ivern att lagföra eller barnets bästa, medan en annan intervjuad menade att fokuseringen på det rättsliga perspektivet på samråden sätter stopp för barnperspektivet.⁷

Intervjuade från socialtjänsten menade även att polisens och åklagarens långa handläggningstider kunde ses som ett bristande barnperspektiv. Men, man framförde också att det egentligen berodde på resursbrist och inte på ett bristande barnperspektiv hos poliserna eller åklagarna som jobbar med Barnahus. Polisens sätt att bemöta barnen på var även något som flera intervjuade lyfte fram och berömde.

Utredningar (socialtjänst och polis/åklagare)

Snabbare utredningar?

Nästan alla av de intervjuade inom socialtjänsten svarade att Barnahus *inte* bidragit till att utredningarna bedrivs snabbare. Flest svarade att det

⁷ Att det juridiska perspektivet kan ta stor plats på Barnahus har Susanna Johansson skrivit om i sin doktorsavhandling om barnahus från 2011 (Rätt, makt och institutionell förändring – En kritisk analys av myndigheters samverkan i Barnahus) där hon sett att det finns en större fokusering på de misstänkta brotten än på hur barnens och familjernas behov av stöd och insatser. I Socialstyrelsens slutrapport från 2008 uppmärksammades också att ”verksamheten är fokuserad på det rättsliga förfarandet”.

2011-08-09

berodde på att man arbetar efter BBIC⁸ vilket gör att utredningarna tar tid. Det framfördes också att Barnahus inte påverkat det sätt man arbetar på och att Barnahus därför inte påverkar hur fort utredningarna går. Två intervjuade svarade också att det inte går snabbare för att man ibland väntar på vad polisen ska göra och vad de kommer fram till i sina utredningar. Några svarade dock att insatser under utredningens gång kan sättas in snabbare tack vare samråden även om inte själva utredningen i sig går snabbare.

De intervjuade från polismyndigheten och åklagarkammaren svarade också huvudsakligen nej på frågan om Barnahus lett till snabbare utredningar för dem, även om det framfördes att några ärenden gått snabbare tack vare Barnahus.

Det framfördes däremot att det skulle kunna gå snabbare när det blir mer planerade samråd och när samråden fungerar som de ska, men att det då krävs att åklagare är med på samråden och genast kan vidta åtgärder. Från polisen svarade man också att det inte beror på Barnahus i sig om det går snabbare för dem utan att det beror på att åklagarna jobbar snabbare och att polisen då åker ”snålskjuts” på deras arbete.

Bättre kvalitet på utredningarna?

En liten majoritet av de intervjuade från socialtjänsterna svarade att de upplevde att Barnahus bidragit till en bättre kvalitet på deras utredningar. Detta främst genom att de på samråden kan få andra professioners bedömningar på sina ärenden och att de kan få hjälp att se andra infallsvinklar. Att få andras bedömningar ansågs exempelvis ha lett till att man fått en bättre tyngd i utredningarna, mer kunskap om barnmisshandel samt att risken för misstag minskat.

En intervjuad från en mindre kommun menade att det främst var socialtjänsterna i mindre kommuner som fick högre kvalitet på sina utredningar för att de inte själva har resurser att bygga upp en sådan kompetens som Barnahus innebär. En annan intervjuad från en mindre kommun menade å andra sidan att det främst borde vara Örebros socialtjänst som får högre kvalitet på utredningarna tack vare Barnahus, då de mindre kommunerna har mer erfarna utredare och lägre personalomsättning.

Flera från socialtjänsten svarade dock att Barnahus inte lett till bättre kvalitet på deras utredningar. Det som främst lyftes fram av dem var att de arbetar utifrån BBIC och att det arbetet inte har förändrats något genom Barnahus. BBIC ansågs också ha lett till bättre kvalitet på utredningarna men att det inte har något med Barnahus att göra. Det framfördes även att arbete med att förbättra utredningarna pågår fortlöpande och att det inte har specifikt beror på Barnahus samt att det är

⁸ BBIC – Barns behov i centrum. BBIC är en utredningsmodell som används av socialtjänster för utredning av barns situation samt för uppföljning av insatser.

2011-08-09

samverkan med polis och åklagare som är det viktigaste för utredningarnas kvalitet. En intervjuad förde också fram ett förslag om att införa en gränsöverskridande utredningsgrupp för alla socialtjänster och att denna skulle kunna vara placerad i Barnahus lokaler. En sådan grupp skulle då kunna leda till bättre utredningar genom större kompetens och erfarenhet.

De intervjuade från polis och åklagare svarade generellt att Barnahus inte lett till bättre kvalitet på utredningarna. Däremot framfördes att det skulle kunna bli bättre kvalitet på utredningarna genom bättre information mellan samverkansparterna i ärenden, samt att planerade samråd (där alla är med) kan bidra till en bättre kvalitet genom att barnet då exempelvis kan ges bättre möjlighet att svara under förhöret.

Från polisen framfördes också att det fanns en bra samverkan mellan dem och socialtjänsterna även innan Barnahus bildades och att det därför inte fanns något utrymme för några stora förbättringar av arbetet.

Andel åtal

Om man ser på andelen åtal (antal åtal delat med antal ärenden) som en måttstock på om utredningarnas kvalitet förbättras (för polis/åklagare) så ser man att andelen väckta åtal har minskat från 9,6 procent år 2009 till 3,6 procent 2010 och att det fram till den 17 juni 2011 låg på 1,8 procent.

	År 2009	År 2010	År 2011
Antal ärenden	83	111	56
Antal åtal	8	4	1
<i>Andel åtal</i>	<i>9,6 %</i>	<i>3,6 %</i>	<i>1,8 %</i>

Tabell 1. Andel åtal

Statistiken är dock missvisande beroende på att under 2009 stod en person ensam för fem stycken åtal. Ett ärende som aktualiserats på Barnahus ett år kan även leda till ett åtal under ett annat år. Andelen åtal beror självfallet också på vilken typ av ärenden som aktualiseras och då det rör sig om få åtal och ärenden så får varje enskilt åtal mycket stort utslag i statistiken. Även om statistiken därigenom är osäker och inte bör ses som en tydlig indikator på utredningarnas kvalitet så kan man se att Barnahus ännu inte lett till någon ökning av vare sig andelen eller antalet åtal mellan 2009-2011.

Nöjdhet

Vad barn och medföljare tyckte om besöket på Barnahus granskades genom två enkätundersökningar där barnen fyllde i en enkät och medföljaren en annan enkät. Inga barn eller medföljare har intervjuats.

Enkäterna besvarades dock av få personer, åtta barn och 15 medföljare, och de ger därför bara en "hint" om vad barn och medföljare tycker och kan inte generaliseras. En anledning till att det är relativt få svar är att undersökningen bara pågick i två månader och en annan är att det inte

2011-08-09

alltid ”är läge” att be barn eller medföljare att svara på en enkät efter ett besök på Barnahus.

Även om resultaten från enkäterna inte kan generaliseras så visar resultaten att majoriteten av både barn och medföljare varit nöjda med Barnahus.

Barnenkäten

Mottagandet på Barnahus har upplevts positivt av barnen och fem stycken svarade att mottagandet var ”bra” och tre stycken ”ganska bra”.⁹ Alla barn svarade också att någon berättat för dem varför de skulle till Barnahus, däremot var det inte alla som visste vilka de skulle träffa på Barnahus.

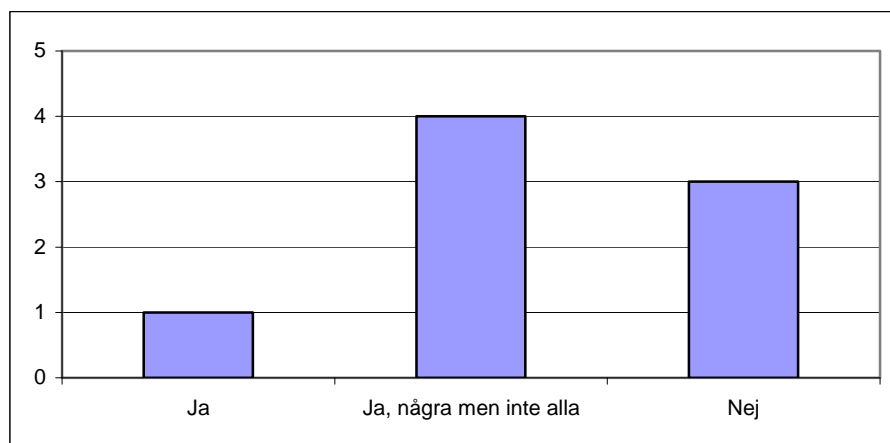

Diagram 2. Visste du vilka de skulle träffa när du kom till Barnahus?

Sex barn svarade att de kände sig trygga på Barnahus medan ett barn svarade ”ganska tryggt” (ett barn besvarade ej frågan).¹⁰ På frågan om man ville att något skulle ändras på Barnahus svarade sju barn ”nej” (ett barn svarade inte på frågan).

Den enda frågan som fick ett negativt svar var angående polisförhåret, se diagram 3. Att nästan alla som svarat ändå tyckte att det kändes ”bra” eller ”ganska bra” under polisförhåret måste ses som att polisen (och samordnarna) lyckats skapa en bra atmosfär för barnet trots den svåra situationen som besöket/förhåret på Barnahus innebär.

⁹ Svarsalternativen var: bra, ganska bra, ganska dåligt, dåligt

¹⁰ Svarsalternativen var ja, ja ganska trygg, nej inte så trygg, nej

2011-08-09

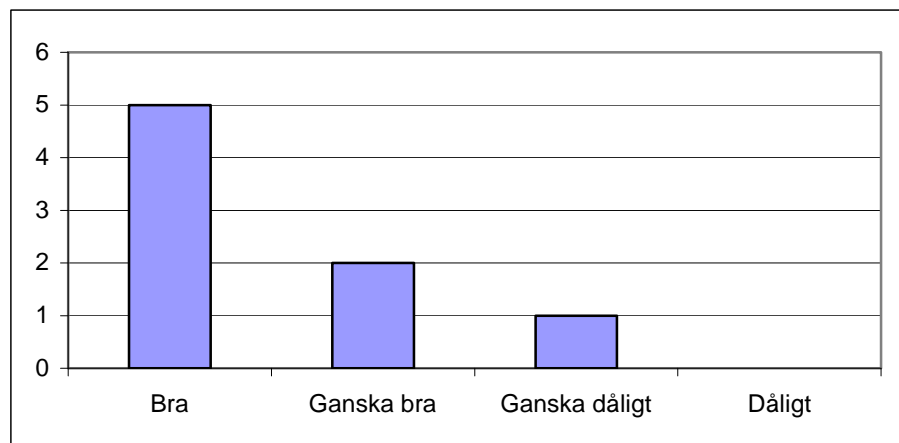

Diagram 3. Hur kändes det för dig att prata med polisen i förhörssrummet?

Några barn svarade också att de skulle berätta mer om de fick komma till Barnahus fler gånger.

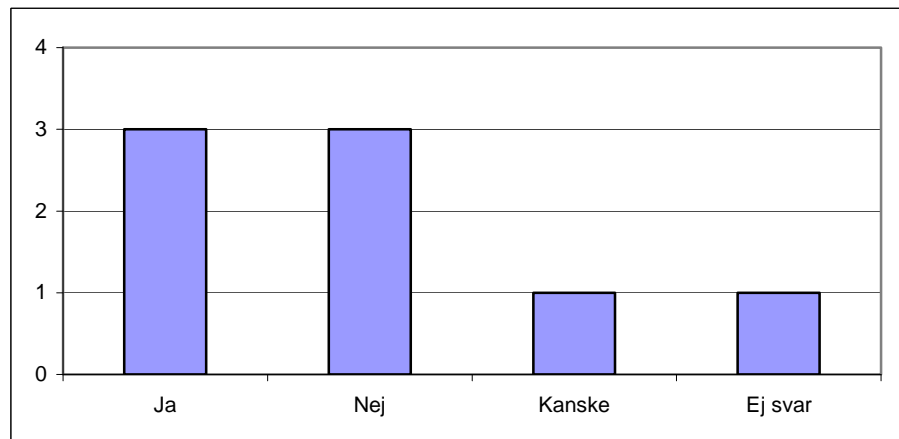

Diagram 4. Skulle du berätta mer om det som hänt om du fick komma tillbaka en eller flera gånger?

Inget barn som besvarade enkäten hade träffat någon läkare på Barnahus.

Medföljandeenkäten

Av de 15 som svarade på medföljandeenkäten var 9 stycken föräldrar till barnen, se diagram 5. I redovisningen av svaren skiljs svaren åt mellan föräldrar och övriga medföljare.

2011-08-09

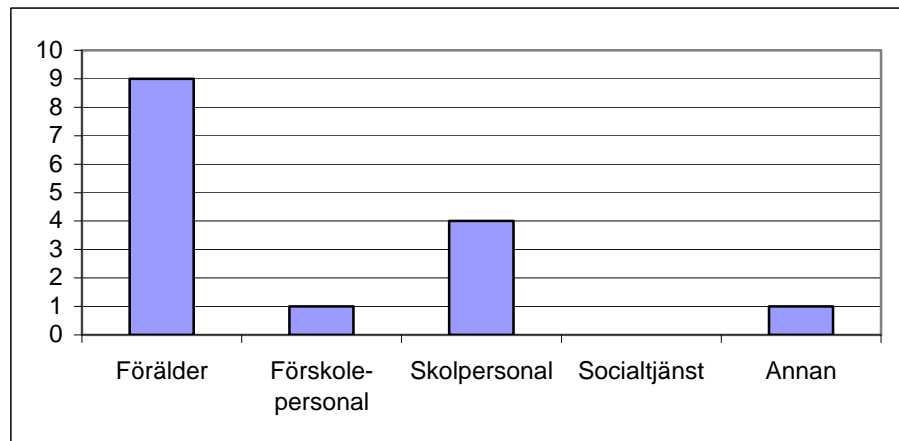

Diagram 5. I vilken egenskap är du här?

Tre medföljande svarade att de inte fått den information de behövde innan besöket på Barnahus. En av dessa svarade att informationen kom lite för sent och en svarade att han/hon fått information (av samordnarna) först när de kom till Barnahus.

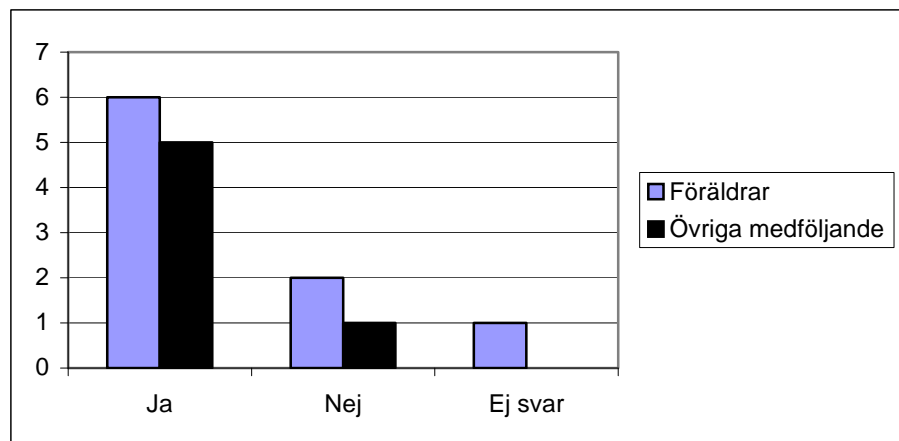

Diagram 6. Fick du den information du behövde innan besöket på Barnahus?

Alla medföljande svarade att de blivit ”bra” eller ”ganska bra” bemötta på Barnahus. De medföljande svarade bland annat också att de fått mer information om Barnahus under besöket, att det var ett trivsamt och ärligt mottagande, att man kände sig trygg under besöket, att personalen var trevlig och att den var en fin introduktion i väntrummet för barn och medföljande.

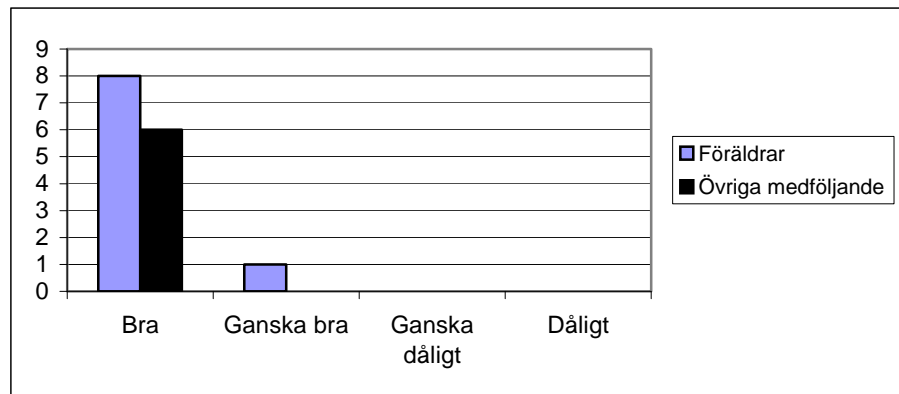

Diagram 7. Hur blev du mottagen på Barnahuset?

Fjorton medföljande svarade också att de blivit ”bra” omhändertagna under förhöret och en (förälder) svarade ”ganska bra”.

Två föräldrar uppgav också att de hade behov av fortsatt samtalskontakt med samordnarna. Två föräldrar och en övrig medföljande svarade också att de inte hade behov av fortsatt samtalskontakt nu men kanske längre fram i tiden.

På frågan om hur de medföljande ansåg att barnet blivit bemött svarade tolv stycken ”bra”¹¹ medan tre medföljande (föräldrar) inte besvarade frågan. Vidare svarade en stor majoritet av de medföljande att de ansåg att barnet kände sig ”tryggt” eller ”ganska tryggt”.

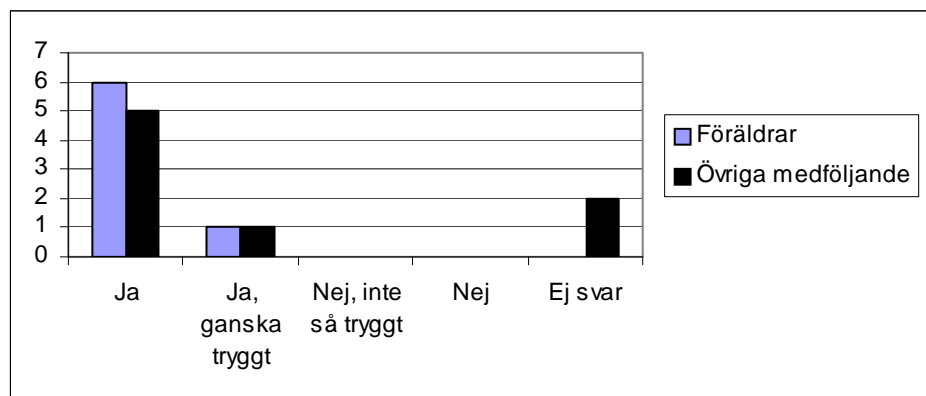

Diagram 8. Anser du att barnet du följde kände sig tryggt på Barnahuset?

I enkäten fanns även en avslutande fråga där medföljarna kunde lämna övriga synpunkter om sitt besök på Barnahuset och åtta stycken valde att göra så.

- Det är mitt första besök. Men mitt intryck är att det känns bra, att man samlar ihop de personer som ska ”jobba” runt barnet.

¹¹ Svartalternativen var: bra, ganska bra, ganska dåligt, dåligt

2011-08-09

- Hemsidan skulle kunna utvecklas med mer information och råd och tips m m.
- Bra att samordna allt på ett ställe för att underlätta för barnen. Ger tryggare miljö som är väl anpassad.
- Mycket bra att vi inte behövde åka till polisstationen.
- Väldigt bra att det finns.
- Bra personal, trevliga.
- Inredningen på väggarna skulle kunna vara lite mer för de yngre.
- Bra personal och kunniga i sitt arbete!

Ska Barnahus vara kvar?

Alla intervjuade fick svara på en avslutande fråga om de ansåg att Barnahus ska vara kvar eller inte. Alla utom en person svarade ”ja” på frågan. Det finns således ett starkt stöd för att Barnahus ska vara kvar bland dem som intervjuats.

Den person som svarade ”nej” motiverade detta med att Barnahus inte lett till något imponerande arbete och att det kändes som att det inte spelar någon roll för arbetet om det finns eller inte.

Flera av dem som svarade ”ja” menade att verksamheten inte fungerar optimalt nu, men att den behövs och att det måste få ta tid att få verksamheten att fungera på ett bra sätt.

Slutsats

Min sammanfattade slutsats utifrån vad som kommit fram i utvärderingen att de intervjuade från de samverkande parterna i stor utsträckning ser ett värde i samverkan genom Barnahus i Örebro län och att det finns ett stort stöd för att det ska vara kvar.

Även om det framförts en hel del kritik mot olika aspekter av samverkan genom Barnahus i intervjuerna så är det också många som framfört att de tycker att samverkan ger något och att samverkan går framåt och förbättras. Flera har också uttryckt att det måste få ta tid att utveckla verksamheten. Att det behövs tid för Barnahuset att utveckla arbetsformer, metoder med mera är också något som Socialstyrelsen kom fram till i sin slutrapport om barnahuset.

De barn och medföljare som besvarat enkäterna är generellt sett också positiva till Barnahus vad gäller mottagande, bemötande, trygghet, lokalen med mera.

2011-08-09

Utifrån utvärderingens resultat för de sju områdena anser jag däremot inte att Barnahus når ända fram till det övergripande syftet att:

Varje barn i Örebro län som misstänks vara utsatt för vålds- eller sexualbrott ska utifrån ett barnperspektiv få tillgång till ett effektivt och samlat stöd av de på Barnahus samverkande myndigheterna.

Detta genom att det exempelvis finns oklarheter i ledningen av Barnahus, oklarheter kring vad Barnahus egentligen är, bristande resurser för samverkan hos vissa parter, att deltagandet på samråden brister (främst vad gäller åklagarkammaren), att samverkansavtalet inte uppfylls av alla parter, att alla ärenden inte tas till Barnahus, att det finns oklarheter kring BUP:s roll och hur krisstödet ska organiseras, att utredningarna ännu så länge inte upplevs gå snabbare i någon större utsträckning och att utredningar sällan löper parallellt mellan socialtjänst och polis/åklagare.

2011-08-09

Förslag på förbättringsområden

- Redan innan denna utvärdering påbörjades stod det klart att det fanns olika uppfattningar i ledningsgruppen om vad man menade med Barnahus, exempelvis om det var en gemensam lokal och samordnare eller om man syftade på hela samverkansprocessen. VAD samverkan genom Barnahus innebär, vad syftet är och varför man ska använda sig av det bör därför förtydligas/definieras ytterligare.
- I de fall som samverkansparter inte lever upp till sina åtaganden enligt samverkansavtalet beroende på resurs-/personalbrist, eller där resurs-/personalbrist hos någon part anses hämma barnahus-samverkan bör detta tas upp till diskussion för att försöka hitta lösningar på detta. Frågan om resurs-/personalbrist är något som särskilt tagits upp i intervjuerna när det gäller åklagarens (samrådets nytta över huvud taget har ifrågasatts om åklagare inte kan närvara) möjlighet att delta vid samråd och polisens möjlighet att snabbt hålla förhör och utreda ärenden, men även vad gäller barnmedicins möjlighet att delta i barnhussamverkan.
- På samråden finns ett fokus på om man ska göra en polisanmälan eller inte. Ett par intervjuade menade också att detta fokus gör att skydds-/barnperspektivet inte beaktas fullt ut. Att det finns ett fokus på den juridiska aspekten kan också ses i att åklagarens närvaro på samråd och polisens utredningstider ses som mycket viktigt för hela Barnahus. Att det finns ett fokus på de juridiska frågorna behöver inte vara fel, men jag anser ändå att man kan behöva diskutera om barnens behov av stöd och insatser, och samverkan kring detta mellan socialtjänst samordnare och BUP, bör få större utrymme inom Barnahus.
- Det bör diskuteras hur de samverkande parterna bättre skulle kunna utveckla sina organisationer och/eller arbetssätt efter varandra. Detta för att det ska skapas en bättre reell samverkan, dvs att komma bort från att man fortsätter arbeta som tidigare inom respektive organisation och istället arbeta mer tillsammans.
- Rollfördelningen mellan ledningsgruppen och styrgruppen bör förtydligas (ytterligare) för att underlätta ledningsarbetet. Ledningsgruppens ledningsuppdrag och representanternas mandat att arbeta med utvecklingsarbete (har alla mandat att arbeta med samverkan?) bör också diskuteras och klargöras.
- Det bör tas fram ett förslag på hur krisstödet ska hanteras och hur ansvarsfördelningen för krisstödet ska se ut mellan samordnarna, socialtjänsterna och BUP.

2011-08-09

- BUP:s roll och uppdrag inom Barnahus bör diskuteras och förtydligas (förslagsvis utifrån samverkansavtalet och det skriftliga uppdrag som finns hos BUP) och spridas till alla samverkansparter, framförallt till socialtjänsterna.
- Det bör diskuteras hur det ska hanteras att ärenden går ”på sidan av” Barnahus, det vill säga att ärendet inte tas till Barnahus för samråd utan hanteras på andra sätt. Ska alla ärenden tas via Barnahus eller inte? Om inte, vilka ärenden som rör målgruppen ska inte göra det?
- Flera intervjuade har efterfrågat ett samlat dokument med alla samverkansparternas rutiner och arbetsgång (på övergripande nivå). Förslagsvis bör därför ett sådant dokument sammanställas. Även Barnahus rutiner och arbetsgång bör ingå ett sådant dokument för att förtydliga barnhussamverkan. Rutiner och arbetsgång skulle exempelvis kunna sammanställas i enkla flödesscheman (se exempelvis flödesschema i Östgötamodellen). I ett sådant dokument skulle även parternas åtaganden enligt samverkansavtalet kunna skrivas in för att öka kunskapen om vad som kan förväntas av de övriga samverkansparterna.
- För att i framtiden få en bättre bild av vad barn och medföljande tycker om Barnahus (bemötande, lokal, insatser, m m) kan en rutin inrättas där exempelvis samordnarna tar kontakt med medföljare och barn en tid efter besöket på Barnahus. Detta för att de ska få tid att bearbeta situationen innan de svarar på frågor om Barnahus. Hur lång tid som bör gå innan frågorna ställs bör bestämmas av dem som har större kunskap på det området, exempelvis, BUP, socialtjänst och samordnarna.

Patrik Jonsson
Utredare

2011-08-09

Referenser

- Dyrvik, Eriksson, Isaksson-Iliev, Jonsson (2007), *Partnerskaps kritiska faktorer – en enkätstudie av partnerskapen inom Växtkraft Mål 3*, APeL FoU
- Färm, Ljunggren, Marklund, Bergström (2009), *Att leda evidensbaserad praktik*. Institutet för utveckling av metoder i socialt arbete, Socialstyrelsen.
- Johansson, S (2011), *Rätt, makt och institutionell förändring – En kritisk analys av myndigheters samverkan i Barnahus*, Lund
- Pevik Fasth, J (2010,) *Barnahus Gävleborg – en första delrapport*, FoU Rapport 2010:1 – FoU Välfärd Region Gävleborg
- Socialstyrelsens slutrapport (2008), *Barnahus – försöksverksamhet med samverkan under gemensamt tak vid misstanke om brott mot barn*, Västerås